

ศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน
สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

CIIE ปี 3 ตอกย้ำจีนเปิดกว้าง-ผู้นำเศรษฐกิจโลก

ที่มาภาพ: Xinhua

Focus

ฉบับที่ 5/2563

จัดทำโดย อรสา รัตนอมริรัมย์*

ฝ่ายวิชาการ

ศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน

* ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์อาเซียน-จีนศึกษา สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

1. ภาพรวมการจัดงาน CIIE

งานมหกรรมแสดงสินค้านำเข้านานาชาติแห่งประเทศจีน (China International Import Expo) หรือ CIIE ครั้งที่ 3 ณ มหานครเซี่ยงไฮ้ จัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่อีกครั้งระหว่างวันที่ 5-10 พฤศจิกายน 2563 เป็นการจัดงานแบบ “มาตามนัด” ท่ามกลางวิกฤติโรคโควิด-19 ซึ่งระบาดรุนแรงไปทั่วโลก งานงานประชุมสัมมนา นิทรรศการ และงานอีเวนท์ต่างๆ ทั่วโลกต้องหยุดชะงักลง หรือเลื่อนออกไปอย่างไม่มีกำหนด...แต่ไม่ใช่สำหรับจีน !

CIIE ปี 3 จึงเสมือนการส่งสัญญาณให้ทั่วโลกเห็นว่า ระบบเศรษฐกิจสังคมของจีนได้ฟื้นตัวขึ้นแล้วอย่างรวดเร็ว เป็นสิ่งพิสูจน์ถึงผลงานความสำเร็จของจีนในการสกัดกั้นการแพร่ระบาดโรคโควิด-19 ตอกย้ำถึงความตั้งใจและความมั่นใจของจีนในการเปิดกว้างทางเศรษฐกิจ รวมทั้งแสดงบทบาทชาติมหาอำนาจที่รับผิดชอบต่อสังคมโลก

สำหรับพื้นที่การจัดงานในปีนี้ก็กว้างใหญ่กว่าปีที่แล้วถึงร้อยละ 14 มีพื้นที่รวม 360,000 ตารางเมตร มีองค์กรกว่า 3,000 รายเข้าร่วมออกบูธ มีบริษัทลงทะเบียนเข้าร่วมงานกว่า 112,000 ราย ประชาชนลงทะเบียนเข้าร่วมงานเกือบ 500,000 คน และมีคณะเจรจาการค้าเกือบ 600 คณะที่ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน

นอกจากนั้น จีนยังใช้รูปแบบการจัดงานแบบ “6 วัน + 365 วัน” โดยตั้งศูนย์ซื้อขายและจัดแสดงสินค้านำเข้าหองเฉียว (เซี่ยงไฮ้) เป็นแพลตฟอร์มรองรับสินค้าที่เคยร่วมในงาน CIIE เพื่อให้สินค้านำเข้าดังกล่าวมีโอกาสทดลองตลาดจีนได้ในระยะยาวแม้ว่างาน CIIE จะสิ้นสุดลง

2. บทวิเคราะห์ความเป็นผู้นำเศรษฐกิจโลกของจีน (#เพาะเมล็ดพันธุ์ผลักดันเศรษฐกิจโลกฟื้นตัว#)

CIIE ยังมีนัยสำคัญต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก การสร้างสรรค์เศรษฐกิจโลกที่เปิดกว้าง การค้าเสรี และระบบพหุนิยม รายงาน World Economic Outlook โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ฉบับล่าสุด คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจโลกปีนี้จะหดตัวร้อยละ 4.4 โดยจีนจะเป็นประเทศเดียวที่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นบวก คาดปีนี้จะเติบโตร้อยละ 1.9 และปีหน้าจะเติบโตร้อยละ 8.2 ทั้งนี้ เมื่ออาศัยการจัดงาน CIIE ผนวกรวมกับตลาดจีนซึ่งมีพื้นฐานที่เปิดกว้าง น่าเชื่อถือ และมีเสถียรภาพนั้น จะกลายเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ช่วยผลักดันให้เศรษฐกิจโลกแตกหน่อต่อยอดได้อีกครั้ง

Prof.Dr. Tang Zhimin คณบดีวิทยาลัยนานาชาติ และรักษาการผู้อำนวยการศูนย์อาเซียน-จีนศึกษา สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ให้สัมภาษณ์ระบุว่า รัฐบาลจีนได้กำหนดเป้าหมายให้ปี 2563 เป็น “ปีแห่งยุทธศาสตร์สุดท้ายเพื่อขจัดความยากจนและสร้างสังคมเสียดวง หรือ สังคมอยู่ดีมีสุขอย่างสมบูรณ์” ตั้งแต่ปีหน้าจีนจะเข้าสู่การพัฒนาในขั้นถัดไป เพื่อก้าวสู่การเป็นประเทศสังคมนิยมที่ทันสมัยอย่างสมบูรณ์ ซึ่งนับเป็นโอกาสที่สำคัญของประชาคมโลกด้วย

จากข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์จีนต่อร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะ 5 ปี ฉบับที่ 14 (ค.ศ.2021-2025) หรือ แผน 14 เมื่อวันที่ 3 พ.ย. 63 ได้เผยให้เห็นถึงพิมพ์เขียวทางยุทธศาสตร์ของจีนใน 3 เรื่อง คือ (1) สร้างระบบเศรษฐกิจที่เปิดกว้างในระดับสูงยิ่งขึ้น (2) ผลักดันการพัฒนาข้อริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (BRI) ที่มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้น และ (3) เข้าร่วมการปฏิรูปโครงสร้างการปกครองเศรษฐกิจโลก

ขณะที่ปาฐกถาของประธานาธิบดีสีจิ้นผิงในพิธีเปิดงานมหกรรมแสดงสินค้านานาชาติแห่งประเทศจีน (CIIE) ครั้งที่ 3 เมื่อคือวันที่ 4 พ.ย. ได้เรียกร้องให้นานาชาติประสานมือกันเพื่อผลักดันความร่วมมือที่จะเปิดกว้างมากยิ่งขึ้นใน 3 ด้าน คือ ได้รับประโยชน์ร่วมกัน (win-win) รับผิดชอบร่วมกัน และปกครองร่วมกัน

นอกจากนั้น เมื่อพิจารณาถึงผลประโยชน์ของธุรกิจและนักลงทุนต่างประเทศแล้ว จีนยังมีมาตรการ 4 ข้อที่จะส่งเสริมยุทธศาสตร์การเปิดกว้างในระดับที่สูงขึ้น ประกอบด้วย

- (1) พัฒนาพื้นที่ที่เปิดกว้างระดับสูง เช่น เขตสาธิตการค้าเสรี และ ท่าเรือการค้าเสรี ฯลฯ
- (2) อาศัยเวทีที่เปิดกว้างของ CIIE ผลักดันการขยายตัวของการค้าระหว่างประเทศ ผลักดันพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดน (Cross Border E-Commerce) รูปแบบใหม่ ผลักดันให้ปัจจัยทางเทคโนโลยีไหลเวียนได้อย่างเสรีในเวทีระหว่างประเทศ ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมทางการค้าระหว่างประเทศใหม่ๆ
- (3) ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางธุรกิจให้ดียิ่งขึ้น
- (4) ส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาค ความร่วมมือทวิภาคีและพหุภาคีให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้สร้างความเสียหายอย่างใหญ่หลวงแก่เศรษฐกิจโลกและการค้าระหว่างประเทศ อีกทั้งเพิ่มปัจจัยความไม่แน่นอนและความไร้เสถียรภาพในอนาคต

เศรษฐกิจจีนที่ฟื้นตัวขึ้นภายหลังจากที่จีนสามารถควบคุมการแพร่ระบาดโควิด-19 ได้ รวมทั้งคำปาฐกถาของประธานาธิบดีสีจิ้นผิงในพิธีเปิด CIIE ทำให้ประเทศอาเซียนเห็นความหวังการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก รอคอยที่จะได้เห็นผลรูปธรรมจากมาตรการใหม่และยุทธศาสตร์ใหม่ที่จีนจะเปิดกว้างในระดับสูงยิ่งขึ้นในขั้นตอนใหม่ของการพัฒนา เปิดโอกาสให้ทั่วโลกได้ร่วมแบ่งปันประโยชน์จากตลาดจีนอันกว้างใหญ่และมีศักยภาพสูง เก็บเกี่ยวผลงานนวัตกรรมที่จีนสร้างสรรค์ใหม่อยู่เสมอ รวมทั้งการประหยัดต่อขนาด (economy of scale) อันเกิดจากห่วงโซ่อุตสาหกรรม-ห่วงโซ่อุปทานโลก

3. โอกาสของประเทศไทยและอาเซียน

สำหรับประเทศไทยและอาเซียนแล้ว จีนเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญมาโดยตลอด สถิติจากกระทรวงพาณิชย์ระบุว่า ตั้งแต่เดือนมกราคม – กันยายน 2563 จีนเป็นประเทศที่มีมูลค่าการค้ากับไทยสูงที่สุด โดยไทยส่งออกไปจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.7 ในจำนวนนี้ ผลไม้ไทย (ทั้งประเภทสด แช่เย็น แช่แข็งและอบแห้ง) มีมูลค่าส่งออกสูงสุด เพิ่มขึ้นร้อยละ 40.6 รองลงมาคือยางพาราส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 34.8 ปัจจุบัน จีนเป็นตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 2 ของไทย ครองสัดส่วนร้อยละ 13 ของการส่งออกทั้งหมด รองจากสหรัฐอเมริกาซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 15

ภายใต้สถานการณ์ที่สหรัฐฯ กำลังเผชิญการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่รุนแรง ประเทศไทยสามารถที่จะอาศัยโอกาสจากการเข้าร่วมงาน CIIE เพื่อขยายการส่งออกไปจีน และเพิ่มบทบาทของตลาดจีนต่อภาคเศรษฐกิจไทย ทั้งนี้ ประเทศไทยได้เข้าร่วมจัดแสดงสินค้าในงาน CIIE ต่อเนื่องมาตั้งแต่ครั้งแรก โดยปีนี้มีสินเข้าร่วมจัดแสดงกว่า 150 รายการ แบ่งพื้นที่จัดแสดงเป็น 5 โซน ได้แก่ สินค้าอาหารและผลิตภัณฑ์เกษตร สินค้าอุปโภค สินค้าบริการ อุปกรณ์ทางการแพทย์ ยาและผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ

การจัดงาน CIIE ในปีนี้ยังสอดคล้องกับประเด็นร้อนเรื่องโควิด-19 โดยนอกจากพื้นที่จัดแสดงหมวดอุปกรณ์การแพทย์และผลิตภัณฑ์รักษาสุขภาพ (Medical equipment and healthcare products) แล้ว ยังมีโซนพิเศษสำหรับสินค้าเพื่อสุขภาพและสาธารณสุข รวมทั้งผลิตภัณฑ์และบริการการป้องกันการแพร่ระบาดฯ ด้วย ซึ่งจะกลายเป็นเวทีแลกเปลี่ยนสำคัญสำหรับนานาชาติด้านการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ช่วยให้ประเทศอื่นสามารถเอาชนะโควิด-19 และทำให้ระบบเศรษฐกิจสังคมกลับสู่ภาวะปกติโดยเร็ว

การจัดงาน CIIE ถือเป็นอีกหนึ่งมาตรการสำคัญที่จีนจะแสดงบทบาทในการช่วยให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกฟื้นคืนการพัฒนาทางเศรษฐกิจได้โดยเร็ว โดยสร้างโอกาสให้ประเทศต่างๆ เข้าถึงตลาดจีนที่กว้างใหญ่ได้มากขึ้น

4. ทิศทางและแนวโน้มในอนาคต (# พัฒนาเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ อาศัยพลัง “สองวงจร” #)

ขณะนี้ จีนได้กำหนดรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจใหม่ โดยจะอาศัยวงจรการบริโภคภายในประเทศเป็นกำลังหลัก ผสานกับวงจรเศรษฐกิจระหว่างจีนกับต่างประเทศ กลายเป็น “สองวงจร (双循环)” ที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจจีนให้เติบโตต่อไป พร้อมทั้งรับมือกับความเสี่ยงและความท้าทายจากสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่เสถียรน้อยลงไปในขณะนี้ ทั้งยังแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาและความรับผิดชอบของจีนที่จะผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจโลก

ไทยในฐานะประเทศเพื่อนบ้านที่สำคัญของจีน เชื่อมั่นว่าจีนจะเป็นพลวัตสำคัญที่ช่วยให้เศรษฐกิจโลกฟื้นตัว พร้อมทั้งแสดงให้เห็นว่า จีนมิใช่เป็นเพียงเพื่อนเก่าแก่ แต่ยังเป็นเพื่อนที่พึ่งพาได้ในยามยาก !

สถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ทำให้เห็นชัดถึงความไม่แน่นอนของการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าโลก และความไร้เสถียรภาพของห่วงโซ่อุตสาหกรรม-ห่วงโซ่อุปทานโลก ดังนั้น ประเทศต่างๆ จำเป็นต้องขยายการเปิดกว้าง ยืนหยัดในความร่วมมือพหุภาคี จึงจะทำให้โลกรอดพ้นจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยได้โดยเร็ว

ท่ามกลางสถานการณ์เช่นนี้ CIIE จึงมีนัยสำคัญอย่างยิ่ง ในฐานะที่จีนมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก จีนมิได้เป็นเพียงตลาดขนาดมหึมาเท่านั้น แต่ยังเปรียบพร้อมด้วยเงินทุนและเทคโนโลยี ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคที่นำโดยประเทศจีนย่อมมีความน่าสนใจอย่างยิ่ง

จากการค้าเสรี สู่ “ประชาคมโลกที่มีอนาคตร่วมกัน”

รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับความร่วมมือพหุภาคีและการลงนามข้อตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) มาโดยตลอด จนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยมี FTA รวมทั้งหมด 13 ฉบับ กับ 18 ประเทศ ประโยชน์ที่ไทยได้รับนับตั้งแต่วันบังคับใช้ FTA กับจีน ทำให้การส่งออกจากไทยไปจีนขยายตัวสูงขึ้นถึงร้อยละ 291.3 เพื่อกระชับความร่วมมือด้านการค้ากับจีนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ไทยมีส่วนผลักดันให้การเจรจาความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RCEP) บรรลุผลโดยเร็ว

นอกจากนั้น ข้อริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (BRI) ของจีน ยังมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของไทยอย่างมาก รัฐบาลไทยแสดงท่าทีหลายครั้งว่าสนับสนุนการเชื่อมโยงระหว่างเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) กับ BRI โดยเฉพาะการเชื่อมโยงกับท่าเรือรอบอ่าวเป่ยปู้ และเขตเศรษฐกิจอ่าวกวางตุ้ง-ฮ่องกง-มาเก๊า หรือ Greater Bay Area (GBA) ของจีน ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยขยายการส่งออกสินค้าไทยให้เข้าสู่ตลาดจีนได้มากขึ้น แต่ยังช่วยเพิ่มช่องทางการส่งออกสินค้าไปยังตลาดเอเชียกลางและยุโรปด้วย

ความเชื่อมโยงทางกายภาพที่ทำให้การไปมาหาสู่กันระหว่างไทย-จีนสะดวกยิ่งขึ้น ยังช่วยดึงดูดการลงทุนจากจีนมายังประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งจะช่วยผลักดันความคืบหน้าของยุทธศาสตร์ Thailand 4.0 ส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งอนาคตของไทย อาทิ เศรษฐกิจดิจิทัล ทุนยนต์และระบบอัตโนมัติ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ รถยนต์พลังงานใหม่ การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ รวมทั้งอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร ฯลฯ

ขณะเดียวกัน การจัดงาน CIIE ยังช่วยผลักดันแนวคิดการสร้างสรรค์ “ประชาคมโลกที่มีอนาคตร่วมกัน” (人类命运共同体) ของจีน สืบเนื่องจากยุคสมัยที่พัฒนาและเปลี่ยนแปลงไป ทั่วโลกได้เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และระบบนิเวศที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มนุษยชาติต้องเผชิญกับปัญหาหนักที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันแก้ไข

ท่ามกลางความท้าทายที่ใหญ่หลวงเหล่านี้ ประชาคมโลกนับวันจะยิ่งตระหนักถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างกันและการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เข้าใจแนวคิด “ประชาคมโลกที่มีอนาคตร่วมกัน” ลึกซึ้งขึ้น

ปัจจุบัน การสกัดกั้นการแพร่ระบาดโควิด-19 และการช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจโลกเป็นสองปัญหาหนักหนาสุดที่ทั่วโลกกำลังเผชิญร่วมกัน การที่จีนยื่นหยุดจัดงาน CIIE จึงเป็นอีกหนึ่งความพยายามที่จะนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาแบบจีนในการช่วยประชาคมโลกให้ผ่านพ้นวิกฤติไปด้วยกันได้โดยเร็ว

บทความที่เกี่ยวข้อง

จีนชูบทบาทใหม่ “ผู้นำเข้าโลก” ผ่านงาน CIIE ย้ำจุดยืนหนุนการค้าเสรีและระบบพหุภาคี

<https://mgronline.com/china/detail/9610000111699>